

Gierstovs Byblad

Nr 1 2010

*Här är landet, här är bygden,
mina drömmars sagobygd,
landet, där min längtan växer
under fagra minnens skygd.
Skåneland! Skåneland!
Sagoland vid Sundets strand!
Din jag är och din förblir jag,
Skåneland vid Sundets strand.*

Nils Sigfrid Norling

Åldermannabrev

Välkomna till ett nytt år med byalaget.

Nu när snön stormarna viner runt husknuten så hoppas vi kunna förgylla er vardag igen med lite trevliga aktiviteter för alla åldrar. Vi startar året med ett nybyggt kök i vårt Kulturhus och riktar ett stort tack till Bengt, Carl – Gustav och Josef som lagt ner mycket tid och arbete för att få allt detta klart. Vi håller även på att förbereda för vårt nya diskrum där arbetet fortgår

Två nya medarbetare Lina Roos och Maria Gadde har anslutit sig till vår tidningsgrupp och kommit med lite förändringar som vi hoppas ni tycker om. Mats Sjöström har arbetat på vår nya hemsida under året och den börjar nu ta form så är ni spända på hur den ser ut så gå in på www.gardslov.se .

Det planeras för nya vindkraftverk i vår närhet känslorna och synpunkterna för dessa är säkert många. Diskussionerna har bara börjat men jag är övertygad om att vi som vanligt i Gärdslöv skall kunna lösa detta på bästa sätt för alla i vår byggd med samtal och förståelse för varandra. Från byalagets sida hoppas vi kunna vara ett stöd och ett bollplank för en givande diskussion med vår byggds bästa förögonen.

Så mycket nytt väntar runt hörnet men vi har även kvar våra traditioner som Sillafest och Kolmila. Vi är ett byalag med många aktiviteter som har turen att även locka yngre medlemmar så våra äldre vänner kan ta det lite lugnare på ålderns höst. Men utan alla dessa engagerade eldsjälur i vårt byalag hade inget fungera så ett stort tack till er alla där ute och välkomna till Gärdslövs Byalag.

Med Vänliga Hälsningar

Lars - Erik Olsson
Ålderman

Gärdslövs Byalag

Lars – Erik Olsson Gärdslövs Byalag • 274 94 • Skurup

TELEFON: 0410 – 221 32 • Fax: 0410 – 221

Mail : lars-erik@minmail.net

Program våren 2010

Eftermiddagsgruppen

Vår eftermiddagsgrupp träffas tisdagar jämna veckor kl 14.00 - 16.00

Start tisdagen den **9 februari** i Kulturhuset.

För program och information kontakta Ulla Andersson tel. 0410 – 221 28
Ett samarbete med Studieförbundet/
Vuxenskolan.

Rumpnissarnas kick-off

Söndagen den **14 februari** kl 10.00 bjuder vår Rumpnisse in till kick-off vid milan.

Se separat program.

Kastrull resa i tid & rum

Måndagen den **15 februari** kl 19.00 i Kulturhuset berättar Lars Malmgren om köksredskap.

Med historia, sång och föremål visar han våra köksredskap från flydda tider tills nu. Hemlagad ärtsoppa, smör, knäckebröd och lingondricka serveras efter föreläsningen.

Q – gong

På grund av förhinder och brist på ersättare så kommer Qi gongen att ta ett uppehåll i vår. Men vi träffas tisdagen den **16 februari** kl 19.00 i Kulturhuset för lite lätt Gymnastik och diskuterar framtiden. Har ni förslag på ledare och aktivitet så hör av er till oss.

Sillafest

Lördagen den **27 mars** bjuder vi åter in till vår traditionella Sillafest i Kulturhuset med sill och underhållning i goda vänners lag.

Pris: 120:-/pers

Anmälan sker till

**Carl-Gustav Jagerstam 0410 – 209 81
eller Lars – Erik Olsson 0410 – 221 32**

Trädgårdscafé i Kulturhuset

Onsdag den **14 april** kl 19.00 bjuder vi in till en trädgårdskväll i Kulturhuset med föredrag och diskussioner om trädgård, växter och skötsel.

Pubaftnar

Fredagen den **12 februari** kl 19.00 välkomnar vi våra medlemmar till en Pubafton i Kulturhuset med en värmande soppa, fastlagsbullar och dryck. Allt till självkostnadspris.

Fredagen den **26 februari** kl 19.00 välkomnar vi våra medlemmar till en Pubafton i Kulturhuset med mat och dryck allt till självkostnadspris.

Fredagen den **19 mars** kl 19.00 välkomnar vi våra medlemmar till en Pubafton i Kulturhuset med mat och dryck allt till självkostnadspris.

Fredagen den **23 april** kl 19.00 välkomnar vi våra medlemmar till en Pubafton i Kulturhuset med mat och dryck allt till självkostnadspris.

NYHETER!

Byalaget har fått en ny hemsida och mailadress.

www.gardslov.se

byabladet@gardslov.se

Varmt välkommen till oss i Gärdslövs Byalag!

Den gamla spisen får stå kvar...

Lördagen den 2:a januari påbörjades arbetet med att göra ett nytt kök i byahuset. Allt porslin och alla saker flyttades in i salen, väggar revs, det har murats och byggts upp nytt. När vi tittar in i byahuset två veckor senare är golv, tak och en begagnad köksinredning på plats och det målas för fullt. Även det elektriska har gjorts om och i taket sitter ny utökad belysning. Köket har blivit dubbelt så stort och det är ett rejält lyft för byahuset som kommer att underlätta vid våra sammankomster.

Byalaget riktat ett stort tack till de som arbetat med köket! Förutom de som syns på bild har även Elsa Johansson, Inga-Britt Jagerstam, Mikael och Åsa Kroon gjort en mycket bra insats.

Carl-Gustav Jagerstam, Bengt Johansson, Josip Sabo

Det gamla köket är ett minne blott.

HEJ ALLA GAMLA OCH NYA
RUMPNISSAR!
VI VÄLKOMNAR ALLA TILL EN
NY OMGÅNG.
SÅ HÄR ÄR PLANERINGEN FÖR
KOMMANDE TRÄFFAR.

14. 2 MILAN
28. 2 KOHAGEN
14. 3 MILAN
28. 3 DAMMEN
11. 4 MILAN
25. 4 STRANDEN I BEDDINGE
9. 5 MILAN
23. 5 AVSLUTNING I KOHAGEN

VARFÖR RUMPNISSAR?

VI VILL GE BARN I ÄLDERN
2 - 7 ÅR
NATURUPPLEVELSER
GENOM ATT SE, LUKTA,
HÖRA, KÄNNA OCH SMAKA.
DE SKA UPPTÄCKA OCH
LÄRA SIG OM VIND, VATTEN,
ELD OCH JORD.

VI TRÄFFAS VARANNAN
SÖNDAG MELLAN
KL. 10.00 - 12.00.

NÅGOT FÖR DIG OCH DITT
BARN?

KONTAKTA:
ELISABETH JÄGERSTAM
TEL. 0410 - 200 31

Smedjan har fått en ny familj

Utrustade med kamera, anteckningsblock och penna begav sig tidningens utsända till den gamla smedjan i Gärdslöv där vi bjöds in av de nya hyresgästerna Julia och Mikael. Boningshuset har renoverats smakfullt med vitt lantkök och det gamla träbordet stod dukat med hembakta kakor och nybryggt kaffe. Paretts dotter Nina som just den dagen blev fem månader tittade nyfiket på oss en stund för att sedan rikta intresset mot sin rosa speldosa.

Julia och Mikael träffades för tio år sedan i hennes hemstad Stockholm. Några år senare förde arbetet dem till Köpenhamn där Julia fortfarande jobbar som ekonom, konsult och projektledare när hon inte är mammaledig. Mikael arbetar numera hemifrån som affärsutvecklingskonsult.

Valet att flytta till Gärdslöv har flera anledningar. De kände sig färdiga med Köpenhamn efter 3,5 år, lilla Nina var på väg och de ville prova att bo på landet. Julia och Mikael satte ut en annons där de efterfrågade ett hus att hyra med lagom pendlingsavstånd till storstäderna och fick därefter erbjudande om att komma och titta på smedjan. De tyckte om omgivningen och Mikael som är född i Trelleborg men uppvuxen i Lund kände sig lite "hemma", så flyttlasset gick i juni månad. De är nöjda med sitt beslut och till vår glädje får vi höra att de tycker Gärdslövsborna är trevliga och hjälpsamma.

När vi frågade om det är något de undrar över vill Julia veta om det finns något intresse för yoga i bygden. Vi ber i så fall er läsare kontakta henne antingen genom att stanna till vid smedjan eller via e-post juliamikael@gmail.com

Vi tackar för oss och hälsar Julia, Mikael och Nina varmt välkomna till Gärdslöv!

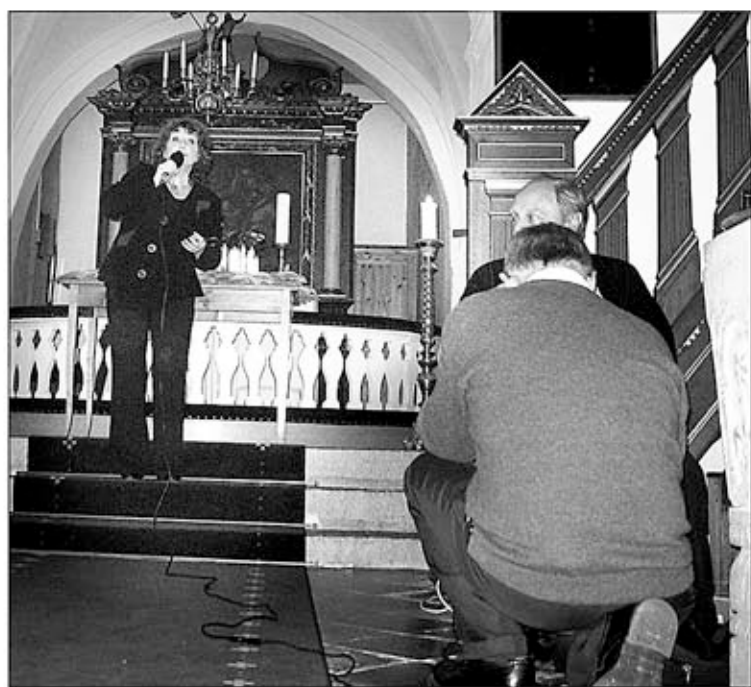
**Så kom hon till slut.
Hon som nästan var född i Gärdslöv.**

Vår egen Siw Malmqvist!

**Det bjöds på gamla och nya
slagdängor.**

**Siw avrundade det hela med en
modern rapp om
Pippi Långstrump.**

**Vi kan bara buga och tacka för en
trevlig stund i Gärdslövs kyrka.**

Huset med gästbok på väggen

Britt-Marie Hansson och Bertil Wilhelmsson

Invid en bortglömd landsväg mellan Gärdslöv och Havgård i närheten av Skurup finns ett litet fyrkantigt tegelhus med välkött trädgård. Nästan ett sagohus och vid närmare betraktande ser man blyertsanteckningar på husväggen. Detta är vad som finns kvar av banvaktstugan Gudmuntorp.

Malmö-Ystads järnväg stod klar 1874. Den kallades Grevebanan eftersom den anslöt till de gods som låg längs sträckan. Godsägarna stod för en stor del av finansieringen och ställde mark till förfogande

Greve Beck-Friis på Börringe blev järnvägsbolagets ordförande och i godsets arkiv finns fortfarande en del handlingar bevarade. Finansiärerna ville självklart ha inflytande över banans planläggning och den störste aktieägaren, friherre Jules Stjernblad på Marsvinsholm, klagade över att stationen hos honom var inritad mitt i vångarna, där det växte ”ypperligaste hvete”. Stjernblad ville istället ha stationen vid sitt tegelbruk så att man behändigt kunde lasta tegelstenar.

Den ansvarige för ritningarna, löjtnant Sandell, var inte sen med svaret och skrev till ordförande Beck-Friis att det hade trasslat till sig vid Marsvinsholm. Löjtnanten kunde inte begripa hur ett litet vetesgårde, om än aldrig så vackert, kan bringa en sådan man som friherre Stjernblad ur jämvikt. ”Hvar och en vill spela kung”, skriver han ilsket.

Men så småningom blev det ändå bygge av och detta utfördes till stor del av rallare. En sägenomspunnen yrkesgrupp som sägs ha charmat unga kvinnor och slagits med de bofasta männen. Men detta var egentligen inte något uppseendeväckande; även utan rallare ansågs en lördagskväll misslyckad om det inte blev ett rejält slagsmål. Man skulle kunna säga att rallarna bidrog till att höja festtemperaturen.

Vid Grevebanan betraktades rallarna som ett trevligt inslag i bygden och de knöt en del kontakter längsbanan. En familj berättade en gång att de satt i sin berså och åt pannkakor. Eftersom banvallen byggts upp kunde rallarna titta ner i bersån. En rallare sa:

- Det ser gott ut det var länge sedan jag åt pannkakor.

Frun på stället svarade:

- Kom igen i morgon så ska ni få ett stort fat med pannkakor som ni får dela.

Några dagar efter kom rallarna och överlämnade sex stycken kaffekoppar som tack.

När banan var färdigbyggd anskaffades banvakter som skulle övervaka densamma och svara för reparationsarbeten. Det kunde hända att djur fanns på spåret eller annan fara och då var det banvaktens skyldighet att varna lokföraren. Varningen gick till så att banvakten lade ut en knalldosa på spåret, det small när loket gick över den och då stoppade lokföraren tåget så att faran kunde undanröjas.

Flera av banvaktstugorna är idag borta, men vid Gudmuntorp mellan Gärdslöv och Havgård finns ett litet fyrkantigt hus kvar. Trädgården är välkött och huset är fortfarande bebott.

Det ägs av SJ och hyrs av Lilian Bolin, som hade vänligheten att bjuda in Byahornet på en pratstund och en kopp kaffe.

- Jag har hyrt här sedan 1985 och har det som sommarstuga.

Så berättar hon hela historien. Det lilla huset som finns idag var uthus till banvaktstugan som låg här. Där tjänstgjorde Anna och Bernt Hansson. Anna vevade bommarna och Bernt var ute på spåren med sin dressin. På fritiden var han träskomakare och satt då i ett litet uthus som nu är borta.

Anna och Bernt var gästfria människor och om sommarkvällarna hörde man musik och sång härifrån. På en gård strax söder om banvaktstugan hade man en betydligt restriktivare hållning till festande, vilket inte hindrade ungdomarna därifrån att komma ner hit och spela kort. Då och då kom deras moder och hämtade hem dem från fördärvet.

Tempot på den tiden var betydligt lugnare än idag. Tågen gick långsammare (från början var högsta tillåtna hastighet 15 kilometer i timmen) och ibland stannade godstågen till vid Gudmuntorp.

- Det var Anna som bjöd in lokpersonalen på kaffe. Allt medan bommarna var ner!

Det nu kvarstående huset inrymde förr tvättstuga, vedbod, förråd och källare. Den sistnämnda går inte längre att använda eftersom den vattenfylls. Till detta lilla hus finns faktiskt tre ingångar. Och så visar Lilian några blyertsanteckningar på ytterväggen. Här finns datum för potatisplantering, hälsningar från gäster och en teckning av en skäggig gubbe.

- Prata med svärsonen Kurt, han vet ännu mer om huset.

Sagt och gjort, vi begav oss till Ystad och träffade Kurt Holm som var gift med dottern Maj-Britt.

- Anteckningarna? Ja, de brukade komma till i samband med sommarfestligheter. Det var Bernts idé och det var han som ritade den skäggige gubben.

Det var som nämnts Anna som ansvarade för bommarna. När ett tåg var i annalkande så ringde en klocka i tamburen i banvaktstugan och då gick hon ut och vevade.

Bernt arbetade ute på banan och tog sig fram och tillbaka på sin dressin.

- När Maj-Britt och jag skulle hälsa på, steg vi av vid Näsbyholms station och det hände att Bernt hämtade oss med dressinen. Annars gick vi på banvallen till Gudmuntorp.

Bernt var inte bara en skicklig toffelbakare, han sysslade även med något som var mindre vanligt på den skånska landsbygden. Han bryggde nämligen vin.

- Det gjorde han av naturens bär, t.ex. nypon. Han hade damejeannen (glaskärl för jäsning som på skånska torde uttalas dammoschan. reds anm) ute i toffelboden och vinet blev mycket bra..

Förr i tiden kunde man inte bara köpa tågbiljett, utan även gångbiljett som gav tillåtelse att promenera på banan. Anledningen var säkert att det var betydligt lättare att gå på banvallen än på den tidens dåliga vägar. Inte minst under snöiga vintrar då banvallen hölls fri. Dessutom gick ju järnvägsspåret så gott som fågelvägen mellan två stationer.

Tydligt litade inte järnvägsbolagen på den gåendes självbevaringsdrift. På biljetten stod det ofta: "Innehavaren af denna biljett är skyldig att gå afsides då tåget nalkas". Dessutom skulle man gå mellan skenorna för att inte förstöra doceringarna, samt rätta sig efter banbetjäningens tillsägelser.

Anna och Bernt tillhörde nämnda betjäning. Kurt Holm har inget minne av gångbiljetter men intygar att Anna inte var den som slarvade med jobbet.

Hon kunde vara rätt skarp när så behövdes och därför förmodar Byahornet att hon höll gående på spåret i Herrans tukt och förmaning. Det finns förresten i bygden en historia om detta. När gångbiljetterna upphörde såg Anna till att ingen fick gå på banan. Hennes granne på gården strax bredvid tyckte att hon alltid hade gått till lanthandeln i Näsbyholm via banan och det skulle hon göra även i fortsättningen. Men det bestämde sig Anna att sätta stopp för. När hon såg grannfrun komma gående mot järnvägen gick hon ut och fällde ner bommarna.

Kvinnan sa till Anna:

- Där ska ju inte komma något tåg nu.

- Jo här kommer en godsa ”(ett godståg) sa Anna.

Efter några gånger förstod grannfrun att det var Annas sätt att utöva makt och retas med henne, så hon kröp under bommarna och började promenaden in på spåret. Anna blev arg över att bli trotsad och gick resolut fram och trampade i grannfruns medhavda äggkorg.

Vi berättar historien för Kurt Holm som skrattar, men har en invändning:

- Visst kunde Anna ta i, men att hon skulle trampa sönder ägg är helt uteslutet!

Banvaktshuset revs i slutet av 1950-talet och Anna och Bernt flyttade till Skurup. De behöll uthuset och gjorde om det till sommarbostad.

Lilian Bolin berättade för Byahornet att hon inte vet något om husets framtid. Det kanske skall rivas liksom banvaktshuset. Vilket skulle förvåna oss. Varför inte K-märka detta hus och låta det finnas till? Det är mycket väl underhållet och representerar en förvunnen epok i svensk historia. Vi sänder uppmaningen och ett ex av tidningen vidare till beslutsfattarna.

